

Systémy odbornej prípravy právnikov v EÚ

Poľsko

Zdroj informácií: Národná rada právnych poradcov (Krajowa Izba Radców Prawnych)

apríl 2014

OPIS VNÚTROŠTÁTNEHO SYSTÉMU ODBORNEJ PRÍPRAVY PRÁVNÍKOV v Poľsku

1. Prístup k povolaniu

Vysokoškolské vzdelanie / univerzitné vzdelanie	ÁNO
Právnické vzdelanie je povinné	Áno – uchádzači musia mať aspoň titul magistra.
Ako sa stať plnohodnotným právnikom:	• Prijímacia skúška (organizovaná štátom – ministerstvom spravodlivosti). Miestne advokátske komory neposkytujú otázky, ale len hostia skúšku a vyhodnocujú odpovede podľa správnych odpovedí poskytnutých ministerstvom. • Dokončenie obdobia zaškolenia • Štátna skúška na konci obdobia zaškolenia • Registrácia v advokátskej komore V Poľsku existujú dve kategórie právnikov: advokáti a právni poradcovia. Právni poradcovia donedávna nemohli obhajovať klientov v trestných veciach, ale toto obmedzenie už nebude platiť.

Od 15. 7. 2015 nebudú žiadne rozdiely v rozsahu právomocí. Advokáti i právni poradcovia budú mať rovnaké práva na prijatie na všetkých súdoch a vo všetkých veciach. To zahŕňa aj Najvyšší súd, Najvyšší správny súd a Ústavný súd.

Jediný rozdiel, ktorý v súčasnosti existuje a bude existovať aj po 15. 7. 2015, je, že právny poradca môže vykonávať povolanie:

- a) ako samostatný právnik alebo
- b) ako partner v občianskom partnerstve alebo obchodnom partnerstve, v ktorom partnermi sú: právni poradcovia, advokáti, daňoví poradcovia, patentoví zástupcovia alebo zahraniční právnici alebo

c) na základe pracovnej zmluvy,

kým advokát môže vykonávať povolanie:

- a) ako samostatný právnik alebo
- b) ako partner v občianskom partnerstve alebo obchodnom partnerstve, v ktorom partnermi sú: právni poradcovia, advokáti, daňoví poradcovia, patentoví zástupcovia alebo zahraniční právnici.

Advokát nemôže vykonávať prax na základe pracovnej zmluvy.

Na to, aby sa človek mohol stať právnikom v Poľsku (**advokátom** alebo **právnym poradcom**), musí:

1. dokončiť vysokoškolské štúdium v oblasti práva v Poľskej republike a získať titul magistra alebo dokončiť vysokoškolské vzdelávanie

		v zahraničí, ak sa toto vzdelanie uznáva v Poľskej republike; 2. mať možnosť plne využívať svoje občianske práva; 3. mať plnú právnu spôsobilosť; 4. byť bezúhonným človekom, ktorého predchádzajúce správanie je zárukou správneho výkonu povolania; 5. absolvovať počiatočnú odbornú prípravu v Poľskej republike a zložiť skúšku na právneho poradcu alebo advokáta.
Alternatívne cesty k vykonávaniu povolania:	ÁNO	Možnosti prechodu z iných povolaní sa vzťahujú na držiteľov titulu PhD., profesorov práva, právnych asistentov (podrobnosti nájdete v časti o období zaškolenia).
2. Odborná príprava v období zaškolenia		
Existuje obdobie zaškolenia?	ÁNO	Právny základ: • článok 32 zákona o právnych poradcach (Ustawa o Radcach Prawnych), • zákon o advokácii (Ustawa Prawo o adwokaturze).
Povinná	ÁNO , ale nie pre všetky kategórie uchádzačov	Stanovená dĺžka: 3 roky Absolventi práva, ktorí sú oslobodení od počiatočnej odbornej prípravy a od zloženia záverečnej skúšky ako podmienky prístupu k povolaniu advokáta alebo právneho poradcu: – osoby s titulom docenta (habilitovaného PhD.) a profesora

		práva, – osoby, ktoré vykonávajú povolanie sudcu, prokurátora alebo notára, – osoby, ktoré i) zložili záverečnú skúšku, ktorá ich oprávňuje na výkon povolania sudcu, alebo ii) osoby, ktoré majú titul PhD. a pracovali aspoň 3 roky za posledných 5 rokov na nižšej pozícii v oblasti výkonu spravodlivosti alebo v právnickej firme ako právni asistenti. Absolventi práva oslobodení od požiadavky na počiatočnú odbornú prípravu, ktorí ale musia zložiť záverečnú skúšku (advokátsku skúšku): – osoby, ktoré boli aspoň 5 rokov: a) zamestnané na nižších pozíciách v oblasti výkonu spravodlivosti v priebehu posledných 8 rokov pred advokátskou skúškou; b) počas posledných 10 rokov pred advokátskou skúškou zamestnané v právnickej firme na základe pracovnej zmluvy alebo občianskej zmluvy na pozíciách, ktoré si vyžadujú právne poznatky a priamo súvisia s výkonom právnej pomoci klientom; c) počas posledných 10 rokov pred advokátskou skúškou zamestnané v orgánoch verejnej správy na pozíciách,
--	--	---

		ktoré si vyžadujú právne poznatky a priamo súvisia s výkonom právnej pomoci týmto orgánom. Osoby, ktoré úspešne zložili záverečnú skúšku na povolanie sudcu, prokurátora alebo notára.
Inštitúcie zodpovedné za organizovanie odbornej prípravy v období zaškolenia	Komora (odbornú prípravu organizuje Komora právnych poradcov aj Advokátska komora)	
Formy odbornej prípravy v období zaškolenia	Prax pod dohľadom oboch komôr	
Prijímacia skúška/kontrola pred obdobím zaškolenia	ÁNO	• Kontrola/overenie diplomu • Vstupná skúška
Stanovené osnovy v období zaškolenia	ÁNO	Hlavné témy: pravidlá deontológie, občianske právo, občianskoprávne konanie, trestné právo, trestnoprávne konanie, správne právo, správne konanie, pracovné právo, právo EÚ, daňové právo, právo sociálneho zabezpečenia, rodinné právo, obchodné právo, konkurzné právo, právo duševného vlastníctva.
Osobitné požiadavky týkajúce sa právnych predpisov EÚ a jazykovej prípravy:	ÁNO	Odborná príprava v oblasti právnych predpisov EÚ je súčasťou odbornej prípravy alebo obdobia zaškolenia advokátov a právnych poradcov, ale neexistujú oficiálne osnovy. Právnicki zvyčajne absolvujú odbornú prípravu v oblasti procesného práva a práva inštitúcií EÚ, zriedkavo v oblasti hmotného práva. Neexistujú žiadne povinnosti týkajúce sa jazykovej prípravy advokátov a právnych

		poradcov.
Obdobie zaškolenia rozdelené do rôznych fáz	ÁNO	Rôzne obdobia sa týkajú rôznych oblastí práva: rôzne obdobia – od 3 týždňov do 6 mesiacov – sú venované jednotlivým oblastiam práva, ktorých sa týka aj prax. Teoretické kurzy sa zameriavajú na tieto témy v určitom období praxe (napr. v 1. roku: občianske právo, občianskoprávne konanie a pracovné právo).
Hodnotenie/skúška po skončení obdobia zaškolenia	ÁNO	• Písomné skúšky • Správy školiťelov o činnostiach vykonávaných v rámci praxe (školiťel vypracuje podrobné stanovisko k pokroku účastníka v rôznych odborných zručnostiach v danom roku)
3. Systém priebežnej odbornej prípravy		
Rozlišovanie medzi priebežnou odbornou prípravou a špecializačnou odbornou prípravou		NIE
Povinnosti týkajúce sa priebežnej odbornej prípravy/ špecializačnej odbornej prípravy	ÁNO	Povinnosti týkajúce sa povinnej odbornej prípravy uvedené v interných predpisoch Celoštátnej komory právnych poradcov a Najvyššej advokátskej rady Profesijná advokátska komora sa skladá z 24 komôr advokátov. Celoštátny samosprávny orgán komory (pre advokátov) je Najvyššia advokátska rada. Každá organizácia poskytuje nepretržitú odbornú prípravu svojim členom. Za nepretržitú odbornú prípravu advokátov a právnych

		poradcov sú teda zodpovedné obe komory. Celoštátna komora je zodpovedná za právnych poradcov, kým Najvyššia advokátska rada je zodpovedná za advokátov. Právny základ: – článok 41 zákona o právnych poradcov, – článok 23 kódexu profesionálneho správania právnych poradcov, – uznesenie Národnej rady právnych poradcov č. 30/B/VII/2008 zo 6. 6. 2008, – článok 3 oddiel 4 zákona o advokácii, – § 8 kódexu profesionálneho správania advokátov, – uznesenie Národnej advokátskej rady 57/2011 z 19. novembra 2008, – vyhlásenie z 25. marca 2006 o nepretržitej odbornej príprave.
Povinnosti týkajúce sa špecializačnej odbornej prípravy	NIE	Špecializácia sa neuvádza v štátnom zákone ani v interných predpisoch.
Povinnosti týkajúce sa štúdia cudzích jazykov	Žiadne povinnosti	
Povinnosti týkajúce sa práva EÚ v súvislosti s priebežnou odbornou prípravou / špecializačnou odbornou prípravou	Žiadne povinnosti	
4. Systémy akreditácie a poskytovatelia odbornej prípravy		
Možnosť akreditácie	Neuplatňuje sa	

Počet poskytovateľov priebežnej odbornej prípravy	Viac než 50	
Typ poskytovateľov odbornej prípravy, ktorí zabezpečujú akreditované činnosti priebežnej odbornej prípravy	• Advokátska komora • Neakreditovaní súkromní komerční poskytovatelia odbornej prípravy • Neakreditovaní súkromní alebo verejní neziskoví poskytovatelia odbornej prípravy (vrátane vysokých škôl)	
Činnosti a metódy		
Druhy činnosti odbornej prípravy prípustné v rámci povinnej priebežnej prípravy alebo špecializačnej odbornej prípravy	• Účasť na osobnej odbornej príprave • Absolvovanie modulov elektronického učenia sa • Účasť na konferenciách zameraných na odbornú prípravu • Účasť na činnostiach odbornej prípravy ako školiteľ alebo učiteľ • Písanie/publikovani e	Účasť na činnostiach odbornej prípravy v inom členskom štáte: Áno , povinnosti týkajúce sa nepretržitej odbornej prípravy možno splniť prostredníctvom účasti na činnostiach odbornej prípravy v inom členskom štáte.

5. Dohľad nad činnosťami odbornej prípravy

Organizácie, ktoré sa podieľajú na dohľade nad činnosťami priebežnej odbornej prípravy	ÁN O	Advokátska komora Miestne komory zodpovedné za právnych poradcov a miestne komory zodpovedné za advokátov
Postup dohľadu	Dohľad sa týka: • osnov odbornej prípravy, • subjektu organizujúceho odbornú prípravu, • toho, či je činnosť určená výhradne alebo prevažne právnikom a či rozvíja odborné zručnosti právnika.	

6. Vnútroštátna reforma systému odbornej prípravy

V rokoch 2011 – 2012 sa uskutočnila celoštátna reforma systému s cieľom prispôbiť požiadavky na odbornú prípravu aktuálnym potrebám.

Uchádzači v súčasnosti absolvujú viac praktickej a menej teoretickej odbornej prípravy.

Odborná príprava sa takisto stala interaktívnejšou (diskusie, prípadové štúdie, sporné procesy). Väčší dôraz sa kladie na právo EÚ, daňové právo, nové technológie a marketing právnych služieb.

Zdroj: Pilotný projekt – Európska odborná justičná príprava: „Časť 2 – Štúdia o stave odbornej prípravy právnikov v oblasti práva EÚ“ realizovaný Radou advokátskych komôr a združení právnikov Európy (CCBE) a Európskym inštitútom verejnej správy (EIPA)